

Τα υλικά που χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης Σαράντης Γκάγκας είναι λιτά, κομψά: ο καμβάς του πλέξιγκλας φέρει το χειρόγραφο και περικλείεται από το γυαλί. Το χειρόγραφο αναβιώνει ένα απόσπασμα από τις επιστολές του Επίκουρου προς τον Ηρόδοτο, το οποίο πραγματεύεται το χρόνο και τη σχέση των ανθρώπων μ'αυτόν. Με ακριλικούς μαρκαδόρους, ο καλλιτέχνης δίνει νέα μορφή στο αρχαίο κείμενο, γράφοντας και ξαναγράφοντάς το ώσπου η επιφάνεια να καλυφθεί τελείως. Παράλληλα καταγράφει με μία μαθηματική διάθεση, σε χαρτί millimetre, το χρόνο που αφιέρωσε στην αποτύπωση, την αρχή και το τέλος του δικού του χρόνου. Ο χρόνος αυτός του καλλιτέχνη συνοδεύει το κύριο έργο, αποτελώντας μια ακόμη όψη του χρόνου, μάλλον πιο οικεία και αναπόσπαστη. Οι συνθέσεις στέκουν επιβλητικές στο χώρο, θυμίζοντας μερικές από αυτές επιτύμβιες στήλες κι άλλες αποτελώντας την αυστηρά οριοθετημένη επιφάνεια, στην οποία συντελείται μια αποκάλυψη και μια αναμέτρηση – εξ ορισμού μάλλον άνιση.

Ο άνθρωπος αγωνιά να καταλάβει την ουσία του χρόνου. Νιώθει ωστόσο μονάχα την επίδρασή του. Ο χρόνος ονομάστηκε από μερικούς η τέταρτη διάσταση, αποτέλεσε αντικείμενο μύθων και πειραμάτων, ενώ του δόθηκαν κάποιες όχι οπωσδήποτε ικανοποιητικές μονάδες μέτρησης. Ο Επίκουρος όμως προτείνει μια άλλη προσέγγιση, περισσότερο ουμανιστική θα έλεγε κανείς.

Οι συνθέσεις του Σαράντη Γκάγκα λειτουργούν ως η σύνδεση ανάμεσα στις δύο προσεγγίσεις: του ανθρώπινου δηλαδή φόβου για το άγνωστο χρόνο και την προσπάθεια σύλληψης και νόησής του, καθώς και την αποδοχή του ως το υπάρχον φάσμα που περικλείει, στεγάζει και τρέφει τις 'μέρες και τις νύχτες μας'. Η χειρονομιακή γραφή εκφράζει την ανάγκη κατανόησης του χρόνου, σαν η ένταση των επαναλήψεων να δίδει την ικανότητα της απόσπασης κάποιας γνώσης ή έστω της απαθανάτισης των στιγμών. Και πράγματι, όντας γραπτό, το κείμενο λαμβάνει μια ακόμη χρονική διάσταση – αυτή τη φορά περισσότερο ανθεκτική, αν όχι αιώνια. Το γυαλί θα το προστατεύσει από το φθοροποιό χρόνο. Σε μια ματιά, οι συνθέσεις μοιάζουν να απαριθμούν το σύνολο των κειμένων που έχουν γραφτεί και καταγραφεί ανά τους αιώνες, με όλο το βάρος που αυτά φέρουν. Και παράλληλα, μέσω αυτών των τεχνικών και τακτικών, ο καλλιτέχνης διαλέγει να αναβιώσει και να συγκεντρώσει την προσοχή στο κείμενο του Επίκουρου που με κατανόηση αντιτίθεται στις βεβιασμένες προσπάθειες των ανθρώπων να ερευνήσουν και να ορίσουν την ουσία του χρόνου. Τα έργα περικλείουν δηλαδή τη διαφωνία αυτή ανάμεσα στους δυο τρόπους προσέγγισης του χρόνου. Στις επιφάνειες του καλλιτέχνη όμως αμφοτέρως οι επιλογές σύλληψης και κατανόησης του χρόνου συνυπάρχουν, όπως πολλά αντιφατικά και φαινομενικά αντίθετα χαρακτηριστικά στην ανθρώπινη φύση.

Μαίρη Καιρίδη